

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
مدرسه علمیه حضرت فاطمیه(س) شهرستان جلفا
تحقیق پایانی سطح دو(کارشناسی)

عنوان:

مبنای مشترک فکری گروههای تکفیری

استاد راهنما

حجت الاسلام و المسلمین سید ولی سید تاج الدین

استاد داور

حجت الاسلام و المسلمین آقای حمید محمدی راد

پژوهشگر

ویدا سپهری

بهار ۱۳۹۸

اللهُ أَكْبَرُ
اللّٰهُ أَكْبَرُ

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
مدرسه علمیه حضرت فاطمیه(س) شهرستان جلفا
تحقیق پایانی سطح دو(کارشناسی)

عنوان:

مبنای مشترک فکری گروههای تکفیری

استاد راهنما

حجت الاسلام و المسلمین سید ولی سید قاج الدین

استاد داور

حجت الاسلام و المسلمین آقای حمید محمدی راد

پژوهشگر

ویدا سپهری

بهار ۱۳۹۸

تقدیم به اسطوره‌های عشق و محبت

خانواده عزیزم

باشد که شکرانه قطره‌ای از دمایی بی‌کران محبت هایشان را به جا آورده باشم. و هچنین همسر عزیزم که با صفاتی باطنی غم‌تنمایی را از خاطرم برد.

پاسکنزاری

حمد و پاس ذات پاک و بی نیاز مصودی که جان را فکرت آموخت و به انسان کرامت بخشید و توفیق جمیع آوری این مجموعه را
نصیب بنده تحریر نمود چون که هر چه داریم از او است و دانش بنده ذره ای ناچیز از مرحمت و لطف لایزال اوست. بر خود لازم می
دانم از کلید عزیزانی که بنده را در تهیی و تدوین این مجموعه باری نموده اند پاسکنزاری نمایم. بی شک انجام این تحقیق بدون راهنمائی،
اصلاحات و پیشنهادهای ارزشمند اساتید محترم را همانا، جمعت الاسلام و المسلمین سید ولی سید تلخ الدین و استاد داور محترم جمعت الاسلام و
المسلمین آقای حمید محمدی را و پیوسته با نظرارت دقیق شان بنده را در انجام این پژوهش باری نمودند میسر نبود و از زحمات بی دلیشان
کمال مشکر و قدردانی را دارم.

در دنیای اسلام وحدت است. اتحاد به سمت هدفها؛ هدف استقلال سیاسی، هدف استقرار مردم

سالری دینی، هدف پیاده کردن حکم الهی در جوامع اسلامی، اسلامی که دعوت به آزادی می

کند، اسلامی که انسانها را دعوت به عزّت و شرف می‌کند؛ این امروز تکلیف است، این وظیفه است».^۱

مقام رهبری در راستای راهکارهای پیشنهادی برای تحقق وحدت و پرهیز از تفرقه، تکلیفی را

که متوجه نخبگان سیاسی است را چنین می‌شمارند:

نخبگان سیاسی هم باید بدانند عزت و شرف آنها با تکیه‌ی مردم و آحاد ملت‌ها است، نه با

تکیه‌ی به بیگانگان، نه با تکیه‌ی به کسانی که از بُن دندان با جوامع اسلامی دشمنند...».^۲

سه. دشمن‌شناسی

«دشمن‌شناسی» یکی از شاخصه‌های اصلی و جزء کانونی‌ترین و اساسی‌ترین شناخت‌ها برای

جهان اسلام و مسلمانان، محسوب می‌شود که در رأس شناخت‌ها قرار دارد و برای مقابله با جریان

های تکفیری باید به شناسایی دشمن حقیقی مسلمانان پرداخت:

«... دنیای اسلام امروز احتیاج دارد به شناختن حقیقی جبهه‌های دشمن امت اسلامی، دشمنان را

بشناسیم، دوستانمان را بشناسیم. گاهی دیده شده است که مجموعه‌ای از ما مسلمانان با دشمنان

خودمان همدست شدیم برای زدن دوستان خود، برای زدن برادران خود! خب، این به ما لطمه می‌زند،

این امت اسلام را دچار آشتفتگی می‌کند، دچار ضعف می‌کند؛ این ناشی از نداشتن بصیرت است».^۳

^۱. بیانات رهبری، مورخ: ۱۳۹۲/۱۰/۲۹.

^۲. بیانات رهبری، مورخ: ۱۳۹۲/۱۰/۲۹.

^۳. بیانات رهبری در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی، مورخ: ۶/۰۳/۱۳۹۳.

رهبر انقلاب اعتقاد به خدای واحد و قرآن؛ اعتقاد به پیامبر (ص) و کعبه و قبله واحد را شاخصه امت اسلامی و در مقابل، امت اسلامی را دارای «دشمن واحد» می‌دانند و این سوال را مطرح می‌کنند که آیا داشتن مشترکات واحد برای اتحاد دنیای اسلام کافی نیست:

«اعتقاد به قرآن، اعتقاد به پیامبر، اعتقاد به خدای واحد، اعتقاد به کعبه واحد و قبله واحد، در مقابل داشتن جبهه‌ی واحد دشمن، اینها کافی نیست برای اتحاد دنیای اسلام؟ چرا عده‌ای نمی‌فهمند؟ چرا عده‌ای این حقایق رونش را درک نمی‌کنند؟».^۱

رهبر انقلاب به مسئله دشمنی آشکار کشورهای غربی علیه اسلام و مسلمانان اشاره کرده و راهکار و تکلیف مسلمانان را در این زمینه روشن ساخته‌اند. رهبری معتقدند که مسلمانان باید به «عناصر قدرت خودشان» برگردند که مهمترین عامل اقتدار «اتحاد و اتفاق» است.

^۱. همان.

نتیجه گیری

نتیجه حاصل از این تحقیق این است که مهمترین خصوصیت جریان تکفیری (جهالت) و بی خبری و نوعی خباثت درونی است که منجر به دوری از حقیقت و بسی تقوایی و سقوط در ورطه رذیلت و تباہی شده است. و مهمترین کارکردهای جریان تکفیر، اختلاف انگلیزی میان مسلمانان، مقابله با حرکت بیداری اسلامی، غافل کردن مسلمانان از مقوله فلسطین، به حاشیه راندن الگوی مقاومت، ویران کردن زیر ساختهای کشورهای اسلامی، و مخدوش کردن چهره اسلام را می توان نام برد. در عرصه راهکار هار فکری_فرهنگی برای مقابله با جریان تکفیر، امت اسلامی باید به تقویت تقریب مذاهب اسلامی، گفتگو و تفاهم بر سر مشترکات، پرهیز از اختلاف افکنی و نمودهای تشدید آن، بازگشت به قرآن و فهم دقیق رویکردهای قرآنی در جلوگیری از تفرقه و اتحاد دنیای اسلام را، در دستور کار و عمل خود قرار دهد. در عرصه راهکارهای سیاسی_اجتماعی جهان اسلام باید همگرایی و وحدت میان مسلمین، آگاه سازی نخبگان، لزوم شناخت و طرد دشمن را جز کار ویژه اساسی و محوری خود قرار دهد. بابکار بستن راهکارهای همگرایانه در جهان اسلام ریشه جریانهای تکفیری خشکانده می شود.

منابع و مأخذ

۱. ابن ابی الحدید، شرح نهج البلاغه، قم، ۱۴۰۴ق، ص؛ ابن اعثم کوفی، کتاب الفتوح، چاپ علی شیری، بیروت، ۱۴۱۱ق،
۲. نراقی، احمد، جامع السعادات، ج ۲، ص ۱۵۹.
۳. خاتمی، احمد، فرهنگ علم کلام، ص ۱۳۸.
۴. باشگاه خبرنگاران جوان، نگاهی به تاریخچه فلسطین، به گزارش خبرنگار گروه بین الملل باشگاه خبرنگاران، کد خبر www.uic.ir/ooh۸۲۶، ۴۰۸۲۴۵۸
۵. بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۸۶. مؤسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان article.tebyan.net
۶. پایگاه تحلیلی و خبری الوقت، حمایت رژیم صهیونیستی از گروه های تکفیری: دلایل و اهداف، ۲۳ مهر ۱۳۹۴
- ۷.وحیدی، حسین، گات ها، سروده های مینوی زرتشت، تهران، ۱۳۷۶، صص ۱۶-۱۵، ۷۸-۱۰۳؛
۸. دانشیار، علیرضا (۱۳۹۳)، آسیب شناسی جریان های تکفیری از دیدگاه مقام معظم رهبری، از مجموعه مقالات کنگره جهانی جریان های افراطی و تکفیری از دیدگاه علمای اسلام، ج ۵، قم: دارالاعلام لمدرسه اهلالبیت (ع)
۹. رضوانی، علی اصغر، وهابیت و تقریب مذاهب، تهران: مشعر، ۱۳۹۰.
۱۰. روح خارجی گری عبارت است از تدین خیلی شدید و قدرت نداشتن بر تجزیه و تحلیل... بعد به دنبال خودش، تنگ نظری، تکفیر و تفسیق و این که غیر از خودش و گروهش همه مردم را دشمن خدا بداند و همه را معذب بداند، این را گمراه بداند، آن را گنراه بداند. (مرتضی، مطهری، درس های فلسفه تاریخ، نوار ۵۱).
۱۱. ساقچیکو موراتا و ویلیام چیتیک، سیمای اسلام، ترجمه دکتر عبدالرحیم گواهی ص ۶۳.
۱۲. شهید ثانی، مسالک الافهام الى تفقيح شرائع الإسلام
۱۳. عبدالرحیم بیرانوند، مقاله نسخه استکبار برای مقابله با حرکت های بیداری اسلامی، /کارشناس فرق و ادیان حوزه علمیه قم.
۱۴. رضوانی، علی اصغر، سلسله مباحث وهابیت شناسی و هایان تکفیری، مؤسسه فرهنگی هنر شعر، زمستان ۱۳۹۳، ص ۳۰-۳۱.
۱۵. سبحانی، علیرضا، فتنه تکفیر، چالش قرن بیست یکم، قم، مؤسسه امام صادق، توحید، ۱۳۹۵، ص ۸۶
۱۶. فصلنامه علمی - تخصصی حبل المتنین، سال سوم، شماره نهم، زمستان ۱۳۹۳، ص
۱۷. گزیده بیانات (تکفیری و عبودیت در مقابل طواغیب)، ۱۳۹۲/۱۱/۰۷
۱۸. عصیری، مجتبی، شاخ شیطان: نقد و بررسی عقاید فرقه ضاله وهابیت، قم، نشر رشید، ۱۳۸۹.
۱۹. صفا تاج، مجید، تکفیر، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۰، ص ۱۰۲.
۲۰. محقق علی علیه الرحمه، شرائع الإسلام، باب تجادات، مساله ۷.

۲۱. محمد اسکندری و بابک امیدوار، «تحلیل خسارت شریان‌های حیاتی با در نظر گرفتن اثرات وابستگی در اثر حملات هدفمند». دو فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت بحران، ۱۳۹۳.
۲۲. محمد بن حسن ابن بابویه (شیخ صدوق)، *وسائل الشیعه*، جلد ۱۱، باب ۳۹، خبر ۱۰۵۰۸؛ محمد بن یعقوب، کلینی، *الکافی*، ج ۲، الصفحة ۳۷۵.
۲۳. کلینی، محمد بن یعقوب، *اصول کافی*، ترجمه سید مهدی اسداللهی، جلد سوم، ص ۴۲۴.
۲۴. محمد رضا دهشیری، *بازتاب مفهومی و نظری انقلاب اسلامی در روابط بین الملل*، چاپ دوم، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۹۰، ص.
۲۵. محمد رضا، وحیدی نژاد (دانشجوی دکتری دانشگاه علویان مذاهب قم)، *تحلیلی بر علل پیدایش و گسترش تفکر تکفیری و راهکارهای بروند رفتان از آن*.
۲۶. محمد، محمدی ری شهری، *میزان الحكمه*، ج ۶، ص ۳۵۵، به نقل از سنن ابن داود و در این زمینه به اصول کافی، ج ۳، ص ۴۱۹ مراجعه شود.
۲۷. امیردوش، محمدحسین، *تاملی بر مسائل وحدت اسلامی از دیرباز تاکنون با تکیه بر جنبش اتحاد اسلامی*، تهران، مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، ۱۳۸۴.
۲۸. محمدرضا مصطفی پور، عمومیت و جاودانگی اسلام، *جامعیت شریعت: مجموعه مقالات*، ج ۱۰، ص ۲۶۷.
۲۹. مطهری، مرتضی، *خدمات متقابل اسلام و ایران*، انتشارات صدراء، ص ۴۴۶.
۳۰. معجم المقايس فی اللغة، ج ۱، ص ۲۳؛ لسان العرب، ج ۱، ص ۳۲۳-۲۲۷.
۳۱. فرمانیان، مهدی، *فرق و مذاهی کلامی اهل سنت*، مؤلف، پاییز ۹۳، ص ۱۶.
۳۲. حداد صبور، مهدی، *ویروس فرآگیر تکفیر*، نشریه راه نما، چاپ دوازدهم ۱۳۹۵.
۳۳. علی زاده موسوی، مهدی، *سلفی گری و وهابیت*، ج ۲، چاپ اول، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، آوای منجی، ۱۳۹۱.
۳۴. مکارم شیرازی، ناصر، *اسلام در یک نگاه تنظیم مسعود مکارم*، محمد رضا حامدی، نشر قم مدرسه الامام علی ابن ابیطالب علیه السلام، ۱۳۸۵، ص ۱۰۱.
۳۵. جان آر، همین لز، *فرهنگ ادیان جهان*، ویرایش ۴، پاشایی، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات، ادیان و مذاهب، ۱۳۸۵، ص ۳۶۰، صص ۵۷۴-۵۷۳.